

30 augustus 1853 : Aartshertogin Maria Hendrika ziet voor het eerst Oostende

door Yvan VANHYFTE

In het Plate-artikel 1995/p. 292 waar ik het had over het huwelijk van prins Leopold met Marie Henriette, alludeerde ik op het bezoek van het jonge bruidspaar aan Oostende. Die dertigste augustus 1853 wil ik nog even in herinnering brengen.

Brugge, Oostende, Luik, Namen, Gent en Antwerpen moesten elk op hun beurt het Coburgs-Habsburgs huwelijk een bijzondere dimensie aan de jonge natie geven. Namelijk het nationaal gevoel en de loyaliteit tegenover het koningshuis verstevigen onder Walen en Vlamingen die toen nog niet communautair dachten.

Op 30 augustus was "koninklijk" Oostende aan de beurt om zijn erkentelijkheid en enthousiasme (vooral) op straat te laten zien.

Net als daags tevoren lieten om 8 uur in de morgen artillerie-salvo's en kerkklokken horen dat die dag iets bijzonders stond te gebeuren. Kronen, spandoeken, standaarden en wimpels wapperden tussen bevlagde herenhuizen. Een uur later is al veel volk op de been, vooral op het circuit waar straks de stoet passeert. Sommigen zoeken het spoorwegstation op en merken dat de Burgerwacht al bezig is met de straat aan weerszijden af te zetten. Ook de autoriteiten melden zich. In de wachtzaal ontvangen Schepencollege en de gemeenteraadsleden straks de koninklijke familie.

Enkele minuten na half elf. Burgemeester H. SERRUYS drukt de hoge gasten de hand waarna de toejuichingen tot ver buiten het gebouw hoorbaar zijn. Een zoveelste Oostenrijkse Blijde Inkomste kan beginnen. Voorafgegaan door de Oostendse societeiten, die voor de gelegenheid praalwagens hebben opgetimmerd, rijdt de achterkleindochter (1) van Maria Theresia samen met haar gemaal de stad binnen onder het oog van vele Oostendenaars die in vervoering komen. Zouden er onder hen zijn blijven stilstaan bij haar overgrootmoeder of was men al lang vergeten dat Maria Theresia de welvarende Oostendse Compagnie opofferde voor haar eigen dynastieke belangen ?

De Kapellestraat ("y compris la rue du Chat et le Marché-aux-Veaux"), de Kaaistraat, de Sint Thomasstraat (2) en de Kerremelkstraat vallen later in de prijzen voor de mooist bevlagde straten.

Op de Place d'Armes bereikt het enthousiasme zijn hoogtepunt vooral wanneer koning Leopold I met zijn zoon en schoondochter op het balkon van het oude stadhuis verschijnt. De Burgerwacht en het leger mag zijn defilé houden voor de koninklijke tribune. Leopold I voelt zich thuis, hier in zijn zomerresidentie. Straks is hij gastheer in zijn paleis in de Langestraat.

In het Kursaal is men ook drukdoende. Het hoofdterras wordt er in gereedheid gebracht voor de hoge gasten die over de middag de regatten zullen bijwonen. Een waar spektakel, die wedstrijden in zee ! Het Franstalig programma kondigt ondermeer aan : "Course des bateaux de pêche pontés; course des bateaux de pêche non-pontés;

course des canots à 4 et à 6 avirons; gigs et scullers en bois à 4 avirons". Pannese en Blankenbergse vissers tonen hun stuurmanskunst. Marie Henriette geniet na. "Elle sera l'idole des Ostendais" schrijft triomfantelijk een patriottische "Feuille d'Ostende in zijn nummer van 4 september.

Om 6 uur 's avonds wordt door de Stad een banket aangeboden in de chique salons van het Casino. Noordzeevis staat er op het menu, hoe kan het anders? Het volk kijkt vanop straat toe en ziet enkel het verlichte stadhuis. Daags ervoor had het Bestuur van Weldadigheid gezorgd voor een "buitengewone brooduitdeling" onder de armen van de stad. Dit stond ook op het feestprogramma...

Het feest eindigt enigszins in een anti-climax. Al op het eind van het feestmaal wordt - niet conform aan het tijdschema - (3) het met veel poeha aangekondigd vuurwerk afgeschoten. En toen het hoog gezelschap zijn plaats wou innemen voor "... une attaque et défense simulées du port..." in de Cercle du Phare, op de zeedijk, was alles voorbij!

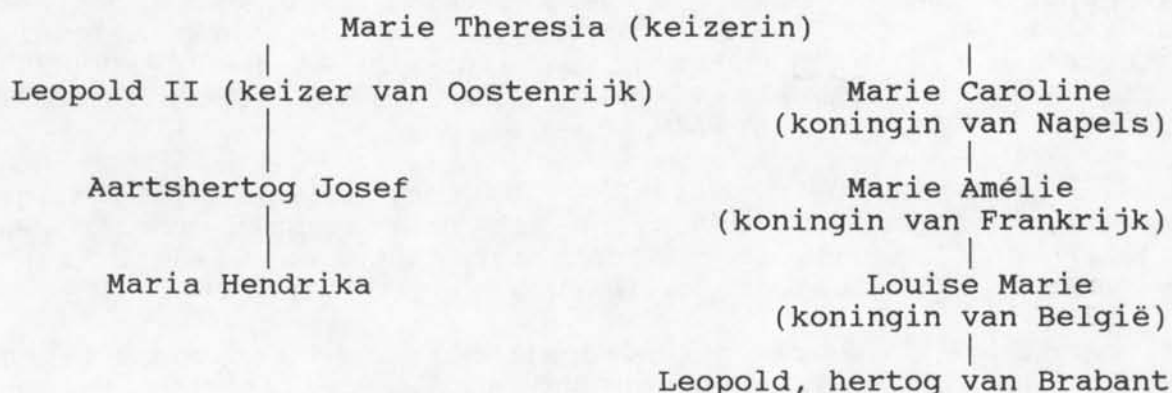
Om 22 uur vertrok de koning met zijn familie naar Brugge om er nog diezelfde avond de sprookjesachtige verlichting van reien en historische gebouwen te bezichtigen.

Niemand achteraf kon weten of de burgemeesterswens in zijn rede werkelijkheid zou worden: "Madame, faites-nous l'honneur de venir souvent sur notre plage"...

EPILOOG : Verscheidene historici (o.a. P. DAYE en G.H. DUMONT) getuigen allen dat Marie Henriette tijdens haar stadsbezoeken altijd blij gaf van vurig enthousiasme. Als jong, levenslustig meisje had ze uiteraard het volk op haar hand door zich bijna schalks, aardig en gütig te laten verleiden tot lachpartijen. Haar man daarentegen zag er vaak tegen op te moeten luisteren naar lange, hoogdravende redevoeringen waarvan hijzelf de oprechtheid niet geloofde.

Niet zo verwonderlijk; Spa en Oostende hadden toch ook elk hun eigen accenten....

-
- (1) In mijn Plate-artikel 1995 p. 293 is een foutje geslopen. Leopold en Marie Henriette zijn niet allebei achterkleinkinderen van Maria Theresia. Even een stamboom ter verduidelijking :

- (2) Bij de ingang van de Sint Thomasstraat stond een triomfboog waarvan het schilderwerk van de hand was van "peintre-décorateur Michel VAN CUYCK.
- (3) De anders zo enthousiaste Feuille d'Ostende verwijt in nr. 3630 de stadsadministratie van traagheid, incompetentie en nalatigheid : "n'aucune partie du programme officielle a répondu à l'attente...".

BRONNEN : La Feuille d'Ostende, 1853.
nr. 3622, 3623, 3626, 3629, 3630

VERDWENEN.....HET MUSEUM VOOR RELIGIEUZE KUNST

door Norbert HOSTYN

Amper zo'n 20 jaar heeft het Museum voor Religieuze Kunst in Oostende bestaan. Het Museum verdween kort na zijn bezieler, conservator priester Jan GHEKIERE (+ 1992).

Echt van de grond is het initiatief nooit gekomen. De bezoekcijfers die Jan GHEKIERE kenbaar maakte waren goed bedoeld maar op zijn zachtst gezegd sterk overdreven.

* * *

Het Museum "Religieuze Kunst" was een realisatie van de "Vrienden van de moderne religieuze kunst" v.z.w., een constructie rond priester Jan GHEKIERE.

Het doel van de "Vrienden" was drievoudig : het handhaven van de kunst als tijdloze waarde, het stimuleren van de religieuze kunst en het inrichten van een museum voor moderne religieuze kunst.

Het begon met diavoordrachten en daarna werden ook tentoonstellingen ingericht. De eerste ging door op 26 november 1966 in de zaal Pax te Oostende. In de zomer van 1967 werd in samenwerking met de Vlaamse Klub Kust de "verboden" Kruisweg van SERVAES naar Oostende gebracht. Dit viel samen met een hulde door de Vlaamse Klub Kust aan de "vier groten van Oostende" : ENSOR, PERMEKE, SPILLIAERT en Jan DE CLERCK in de Thermengaanderij. Daarna was er een tentoonstelling in het Kursaal : de Alfred OST-tentoonstelling in 1968. OST werd gevolgd door Romain DE SAEGHER en Felix DE BOECK. Het hoogtepunt was de internationale en interreligieuze "Confrontatie" met werken van Henry MOORE, Paul KLEE, ROUAULT, CHAGALL, PICASSO, DALI, ENSOR, DELVAUX, SERVAES, e.a.

Toen de "Vrienden" in 1973 de tentoonstelling "Religieuze thematiek" ingericht hadden in het Gemeentehuis van De Panne, schreef de "Standaard" : "met zulk een verzameling kan Jan GHEKIERE zijn museum voor religieuze kunst beginnen".

De toenmalige Oostendse deken, Jos LONCKE deed het voorstel om een kapelgebouw in de St. Sebastiaanstraat in te richten als museum. De Stad Oostende beloofde substantiële hulp voor de inrichting en